

OFFICE OF STRATEGIC SERVICES

PROSTE METODY SABOTAŻU

PODSTAWA DO SZKOLENIA RUCHU OPORU
W KRAJACH OKUPOWANYCH W CZASIE
II WOJNY ŚWIATOWEJ

PROSTE METODY SABOTAŻU (1944)

Autor: OFFICE OF STRATEGIC SERVICES [FOIA ACT]
Research i opracowanie tekstu: Wydawnictwo Horyzont Idei
© Polskie Wydawnictwa Niezależne, Damian Tarkowski,
Wydawnictwo Horyzont Idei, 2022
Wydanie pierwsze, Toruń 2022

Publikowany materiał ma charakter informacyjny. Wydawca nie zachęca do kopiowania zachowań przedstawionych w tekście.

ISBN: 978-83-65185-34-1

Adres internetowy:

www.hoid.pl; www.sklep.hoid.pl;

Facebook:

[www.facebook.pl/HORYZONTIDEI](https://www.facebook.com/HORYZONTIDEI)

E-mail: kontakt@hoid.pl; damtar@hoid.pl

Tel: (+48) 723 761 373

NIP: 9562251232

mBank: 34 1140 2004 0000 3702 7847 3507

Dziękujemy za zakup oryginalnego e-booka!

Wesprzyj naszą działalność, zakupując książki, e-booki i audiobooki Wydawnictwa Horyzont Idei dostępne na naszej stronie internetowej: www.sklep.hoid.pl oraz u naszych partnerów na platformach:

ibuk.pl; ebookpoint.pl; virtualo.pl; publio.pl; woblink.com;
legimi.pl; empikGO, audioteka.pl, storytel.pl, nieznany.pl, i in.

Współpracujemy także z autorami oryginalnych tekstów w języku polskim oraz z innymi wydawnictwami w zakresie udostępniania licencji oraz praw autorskich do nagrań audio lub wydawnictw drukowanych.

SPIS TREŚCI:

OD AUTORA

WPROWADZENIE

MOŻLIWE SKUTKI DZIAŁAŃ SABOTAŻOWYCH

MOTYWACJE SABOTAŻYSTY

NARZĘDZIA, CELE I PLANOWANIE

KONKRETNE WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE PROSTEGO SABOTA-
ŻU

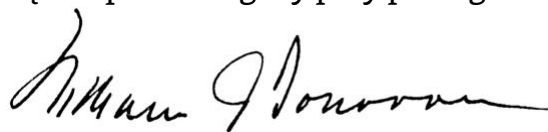
OD AUTORA

Niniejsza amerykańska instrukcja prostych metod sabotażu terenowego opublikowana pt. „Simple Sabotage Field Manual” jest publikowana jako źródło informacji i wskazówek dla wszystkich zainteresowanych i będzie wykorzystywany jako podstawa do szkolenia służb Strategic Services w zakresie tego tematu.

Zawartość niniejszej instrukcji powinna być starannie strzeżona i nie powinna dostać się w niepowołane ręce.

Instrukcje te mogą być umieszczone w oddzielnych broszurach lub ulotkach według kategorii operacji, ale powinny być rozpowszechniane z zachowaniem wszelkiej ostrożności i nie powinny być szeroko rozpowszechniane. Winny być wykorzystywane jako podstawa dla audycji radiowych tylko w nagłych i szczególnych sytuacjach oraz zgodnie z poleceniem dowódcy.

Dokument AR 380-5, odnoszący się do postępowania z dokumentami tajnymi, będzie przestrzegany przy posługiwaniu się niniejszym podręcznikiem.

William J. Donovan

WPROWADZENIE

Celem tego opracowania jest scharakteryzowanie prostego sabotażu, nakreślenie jego możliwych skutków oraz przedstawienie sugestii dotyczących jego inicjowania i przeprowadzania.

Sabotaż obejmuje zarówno wysoce techniczne działania typu *coup de main*, które wymagają szczegółowego planowania i wykorzystania specjalnie wyszkolonych agentów, jak i niezliczone proste działania, które może wykonać zwykły obywatel-sabotażysta. Niniejsze opracowanie dotyczy przede wszystkim tego drugiego typu działań. Prosty sabotaż nie wymaga specjalnie przygotowanych narzędzi czy sprzętu, może być wykonywany przez zwykłego obywatela, który może, ale nie musi działać indywidualnie, bez konieczności aktywnego powiązania ze zorganizowaną grupą. Jest on przeprowadzany w taki sposób, aby wiązał się z minimalnym niebezpieczeństwem uszkodzenia ciała, wykrycia i odwetu.

Tam, gdzie w grę wchodzi zniszczenie, bronią obywatela-sabotażysty są sól, gwoździe, świece, kamyki, nici lub inne materiały, których posiadania można się spodziewać po nim, jako właścicielu domu lub pracownikowi w jego konkretnym zawodzie. Jego arsenał to półka w kuchni, sterta śmieci, jego własny zestaw narzędzi i zapasów. Narzędziami jego sabotażu są zazwyczaj przedmioty, do których ma normalny i niepozorny dostęp w życiu codziennym.

Drugi rodzaj prostego sabotażu nie wymaga żadnych narzędzi niszczących i jeśli w ogóle powoduje szkody fizyczne, to

w sposób wysoce pośredni. Opiera się on na uniwersalnych możliwościach podejmowania błędnych decyzji, przyjmowania postawy braku współpracy i nakłaniania innych do pójścia w swoje ślady. Podjęcie błędnej decyzji może być po prostu kwestią umieszczenia narzędzi w niecodziennym miejscu zamiast we właściwym. Brak współpracy może prowadzić do choćby tworzenia nieprzyjemnej sytuacji wśród współpracowników, wdawaniu się w kłótnie lub okazywaniu obojętności i głupoty.

Ten aspekt działalności, czasami określany jako „czynnik ludzki”, jest często odpowiedzialny za wypadki, opóźnienia i ogólne utrudnienia nawet w normalnych warunkach. Potencjalny sabotażysta powinien odkryć, jakie rodzaje błędnych decyzji i działań są zwykle spotykane w tego rodzaju pracy, a następnie powinien obmyślić swój sabotaż tak, aby powiększyć ten „margines błędu”.

MOŻLIWE SKUTKI DZIAŁAŃ SABOTAŻOWYCH

Akty zwykłego sabotażu zdarzają się w całej Europie. Należy dążyć do zwiększenia ich skuteczności, zmniejszenia wykrywalności i zwiększenia ich liczby. Akty prostego sabotażu, pomnożone przez tysiące obywateli-sabotażystów, mogą być skuteczną bronią przeciwko wrogowi. Przecinanie opon, opróżnianie zbiorników z paliwem, wzniecanie pożarów, wszczynanie kłótni, głupie zachowanie, zwieranie instalacji elektrycznych, zacieranie części maszyn to marnowanie materiałów, siły roboczej i czasu. Kiedy występuje na szeroką skalę, prosty sabotaż będzie stałym i odczuwalnym obciążeniem dla działań wojennych wroga.

Zwykły sabotaż może mieć również skutki uboczne o większej lub mniejszej wartości. Szeroko rozpowszechniona praktyka prostego sabotażu będzie nękać i demoralizować wrogą administrację i policję. Ponadto, sukces może ośmielić obywatela-sabotażystę do znalezienia kolegów, którzy pomogą mu w sabotażu o większych rozmiarach. Wreszcie, samo praktykowanie prostego sabotażu przez tubylców na wroгим lub okupowanym terytorium może sprawić, że osoby te będą aktywnie identyfikować się z wysiłkiem wojennym Narodów Zjednoczonych i zachęcić je do otwartej pomocy w okresach inwazji i okupacji aliantów.

MOTYWACJE SABOTAŻYSTY

Szczególnym problemem jest zachęcenie obywatela do aktywnego uprawiania prostego sabotażu i utrzymanie go w prowadzeniu takich działań przez dłuższy czas.

Zwykły sabotaż często jest działaniem, które obywatel wykonuje z własnej inicjatywy i chęci. Akty zniszczenia nie przynoszą mu żadnych osobistych korzyści i mogą być zupełnie obce jego nawykowo konserwatywnemu stosunkowi do materiałów i narzędzi. Celowa głupota jest sprzeczna z naturą człowieka. Często potrzebuje on motywacji, stymulacji lub zapewnienia, a także informacji i sugestii dotyczących możliwych do zastosowania metod prostego sabotażu. Są to:

(1) Motywy osobiste:

(a) Zwykły obywatel najprawdopodobniej nie ma bezpośredniego osobistego motywu do popełnienia zwykłego sabotażu. Zamiast tego, należy sprawić, aby przewidział pośrednie korzyści osobiste, takie jak ewakuacja wroga lub zniszczenie rządzącej grupy rządowej. Korzyści powinny być określone tak konkretnie, jak to tylko możliwe dla danego obszaru: prosty sabotaż przyspieszy dzień, w którym komisarz X i jego zastępcy Y i Z zostaną wyrzuceni, kiedy szczególnie dokuczliwe dekrety i ograniczenia zostaną zniesione, kiedy pojawi się żywność itd. Abstrakcyjne werbalizacje o wolności osobistej, wolności prasy i tak dalej nie będą przekonujące w większości ludzi na świecie. W wielu miejscach nie będą one nawet zrozumiałe.

(b) Ponieważ efekt jego własnych działań jest ograniczony, sabotażysta może się zniechęcić, jeśli nie poczuje, że jest członkiem dużej, choć niewidocznej, grupy sabotażystów działających przeciwko wrogowi lub rządowi własnego kraju i gdzie indziej. Można mu to przekazać pośrednio: sugestie, które czyta i słyszy, mogą zawierać spostrzeżenia, że dana technika odniosła sukces w tym czy innym okręgu. Nawet jeśli technika ta nie ma zastosowania w jego otoczeniu, to sukces innej osoby zachęci go do podjęcia podobnych działań. Może to być również informacja przekazywana bezpośrednio: można wymyślać wypowiedzi wychwalające skuteczność prostego sabotażu, które będą publikowane przez podziemne radio, stacje wolnościowe i prasę wywrotową. Można rozpowszechniać szacunkowe dane dotyczące odsetka ludności zaangażowanej w sabotaż. Przypadki udanego sabotażu są już rozpowszechniane przez podziemne radio i stacje wolnościowe, co powinno być kontynuowane i rozszerzane tam, gdzie jest to zgodne z zasadami bezpieczeństwa.

(c) Ważniejsze od (a) i (b) byłoby stworzenie sytuacji, w której obywatel-sabotażysta nabierze poczucia odpowiedzialności i zacznie szkolić innych w zakresie prostego sabotażu.

(2) Zachęcanie do destrukcyjnych działań:

W odpowiednich okolicznościach należy zwrócić uwagę sabotażysty, że działa on w samoobronie przed wrogiem, lub w odwecie za inne akty zniszczenia. Rozsądna dawka humoru w przedstawianiu propozycji prostego sabotażu rozluźni napięcie powodowane przez strach.

(a) Sabotażysta może być zmuszony do odwrócenia swojego sposobu myślenia, i należy mu to dokładnie zobrazować. Tam, gdzie poprzednio myślał o utrzymaniu ostrości swoich narzędzi, teraz powinien pozwolić im się stępić; powierzchownie,

które poprzednio były smarowane, teraz powinny być szlifowane; normalnie pracowity, teraz powinien być leniwy i nie dbały; i tak dalej. Gdy zachęci się go do myślenia o sobie i przedmiotach codziennego użytku w sposób przeciwny do dotychczasowego, sabotażysta dostrzeże w swoim najbliższym otoczeniu wiele możliwości do sabotażu, których nie można dostrzec z daleka. Należy wspierać stan umysłu, w którym wszystko może być sabotowane.

(b) Wśród potencjalnych obywateli-sabotażystów, którzy mają angażować się w fizyczne niszczenie, można wyróżnić dwa skrajne typy. Z jednej strony, jest to człowiek, który nie jest technicznie wyszkolony i zatrudniony na odpowiedzialnym stanowisku. Człowiek ten potrzebuje konkretnych podpowiedzi co do tego, co może i powinien zniszczyć, jak również szczegółów dotyczących narzędzi, za pomocą których zniszczenie jest dokonywane.

(c) Na drugim biegunie znajduje się człowiek, który jest technikiem, np. operatorem tokarki lub mechanikiem samochodowym. Przypuszczalnie człowiek ten byłby w stanie opracować metody prostego sabotażu, które byłyby odpowiednie dla jego własnych urządzeń. Jednakże człowiek ten musi być stymulowany do przeorientowania swojego myślenia w kierunku destrukcji. Konkretnie przykłady, które nie muszą być z jego własnej dziedziny, powinny pozwolić na osiągnięcie tego celu.

(d) Do rozpowszechniania sugestii i informacji dotyczących zwykłego sabotażu mogą być użyte różne środki przekazu. Wśród nich, jak pokazuje obecna sytuacja, są: stacje wolnościowe, zaszyfrowane audycje lub ulotki skierowane do określonych obszarów geograficznych czy grup zawodowych, lub o ogólnym zasięgu. Wreszcie, agenci mogą być szkoleni w sztuce

ce prostego sabotażu, w oczekiwaniu na czas, kiedy będą mogli przekazać tę informację bezpośrednio.

(3) Środki bezpieczeństwa:

(a) Ilość działań podejmowanych przez sabotażystę będzie zależała nie tylko od liczby okazji, jakie dostrzeże, ale także od stopnia zagrożenia, jakie będzie odczuwał. Złe wieści szybko się rozchodzą, a chęć do realizacji prostych działań sabotażowych spadnie, jeśli zbyt wielu prostych sabotażystów zostanie aresztowanych.

(b) Nie powinno być trudno przygotować ulotki i inne materiały informacyjne dla sabotażysty dotyczące wyboru broni, czasu i celów, które zapewnią mu ochronę przed wykryciem i odwetem. Wśród takich informacji mogą być następujące:

(1) Używaj materiałów, które wydają się być niewinne. Nóż lub pilnik do paznokci można normalnie nosić przy sobie; każde z nich jest wielofunkcyjnym narzędziem do wyrządzania szkód. Zapalki, kamyki, włosy, sól, paznokcie i dziesiątki innych narzędzi przydatnych do niszczenia, mogą być przenoszone lub przechowywane tam, gdzie mieszkasz, bez wzbudzania jakichkolwiek podejrzeń. Jeżeli jesteś pracownikiem w określonym zawodzie lub przemyśle, możesz z łatwością nosić i przechowywać takie rzeczy jak klucze, młotki, papier ścierny i tym podobne.

(2) Staraj się wybierać takie działania destrukcyjne, za które odpowiedzialna może być duża liczba ludzi. Na przykład, jeśli wysadzisz okablowanie w fabryce przy centralnej instalacji przeciwpożarowej, to mógłby to zrobić prawie każdy. Sabotaż uliczny po zmroku, taki jaki mógłbyś przeprowadzić przeciwko samochodowi wojskowe-

mu lub ciężarówce, jest innym przykładem czynu, za który nie można by cię winić.

(3) Nie bójcie się popełniać czynów, za które możecie być bezpośrednio obwiniani, o ile robicie to rzadko i o ile macie wiarygodne wytłumaczenie: upuściliście klucz na obwód elektryczny, ponieważ poprzedniej nocy nie spaliście z powodu nalotu, a w pracy byliście półprzytomni. Zawsze obficie przepaszaj. Często takie czyny mogą „ujść na sucho” pod przykrywką udawanej głupoty, niewiedzy, nadmiernej ostrożności, strachu przed posądzeniem o sabotaż lub osłabienia i ośpienia z powodu niedożywienia.

(4) Po dokonaniu aktu łatwego sabotażu, oprzyj się pokusie czekania i obserwacji co się stanie. Osoby pozostające w bezruchu wzbudzają podejrzenia. Oczywiście, są okoliczności, w których byłoby podejrzane także to, gdybyś opuścił to miejsce. Jeżeli popełniasz sabotaż w swojej pracy, powinieneś naturalnie pozostać w pracy.

NARZĘDZIA, CELE I PLANOWANIE

Obywatel-sabotażysta nie może być ściśle kontrolowany. Nie należy też oczekiwać, że zwykły sabotaż może być precyzyjnie skoncentrowany na określonych typach celów, zgodnie z wymogami konkretnej sytuacji militarnej. Próby kontrolowania prostego sabotażu według rozwijających się czynników wojskowych mogą ponadto dostarczyć nieprzyjacielowi informacji wywiadowczych o większej lub mniejszej wartości w przewidywaniu daty i obszaru wyraźnie wzmożonej lub wyraźnie osłabionej działalności wojskowej.

Propozycje sabotażu powinny być oczywiście dostosowane do terenu, na którym mają być stosowane. Można również określić priorytety dla ogólnych typów sytuacji, które w odpowiednim czasie będą podkreślane przez prasę podziemną, stacje wolnościowe i współpracującą propagandę.

(1) Na mocy warunków ogólnych:

(a) Zwykły sabotaż jest czymś więcej niż dokuczliwą złośliwością i powinien zawsze polegać na działaniach, których rezultaty będą szkodliwe dla materiałów i siły robotniczej przeciwnika.

(b) Sabotażysta powinien być pomysłowy w wykorzystywaniu swojego codziennego wyposażenia. Jeśli tylko spojrzy na otoczenie w nowym świetle, dostrzeże różne rodzaje broni. Na przykład pył szmerglowy – początkowo

może wydawać się nie do zdobycia, ale gdyby sabotażysta rozkruszył młotkiem ostrzałkę do noży lub koło szmergłowe, otrzymałby obfity zapas tej substancji.

(c) Sabotażysta nie powinien nigdy atakować celów przekraczających jego możliwości lub możliwości jego instrumentów. Osoba niedoświadczona nie powinna, na przykład, próbować używać materiałów wybuchowych, lecz powinna ograniczyć się do użycia zapalek lub innej znanej jej broni.

(d) Sabotażysta powinien starać się uszkadzać tylko przedmioty i materiały, o których wiadomo, że są w użyciu lub że są przeznaczone do szybkiego użycia przez nieprzyjaciela. Bezpiecznie będzie dla niego założyć, że prawie każdy produkt przemysłu ciężkiego jest przeznaczony do użytku wroga, a najbardziej wydajne paliwa i smary również są przeznaczone do użytku wroga. Jednak bez specjalnej wiedzy niepożądane byłoby dla niego podejmowanie prób niszczenia upraw żywności lub produktów żywnościowych.

(e) Chociaż obywatel-sabotażysta może rzadko mieć dostęp do obiektów wojskowych, powinien traktować je priorytetowo w stosunku do wszystkich innych.

(2) Przed ofensywą wojskową, w okresach, które są spokojne w sensie militarnym, taki nacisk, jaki można położyć na prosty sabotaż, może skupić się na produkcji przemysłowej, aby zmniejszyć przepływ materiałów i sprzętu do wroga. Przecięcie gumowej opony w wojskowej ciężarówce może być wartościowym działaniem; zepsucie partii gumy w zakładzie produkcyjnym jest działaniem o jeszcze większej wartości.

(3) Podczas ofensywy wojskowej:

(a) Najbardziej znaczącym sabotażem dla obszaru, który jest lub wkrótce ma być teatrem działań wojennych, jest ten, którego skutki będą bezpośrednie i natychmiastowe. Nawet jeśli skutki są stosunkowo niewielkie i mają jedynie lokalny zasięg, ten rodzaj sabotażu należy przedkładać nad działania, których skutki, choć rozległe, są pośrednie i opóźnione.

(4) Sabotażysta powinien być zachęcany do atakowania wszelkiego rodzaju urządzeń transportowych.

Do takich obiektów należą drogi, linie kolejowe, samochody osobowe, ciężarówki, motocykle, rowery, pociągi i tramwaje.

(5) Wszelkie urządzenia komunikacyjne, które mogą być wykorzystane przez władze do przekazywania instrukcji lub materiałów moralizatorskich, powinny być obiektem zwykłego sabotażu. Należą do nich systemy telefoniczne, telegraficzne i energetyczne, radio, gazety, afisze i ogłoszenia publiczne.

(6) Materiały krytycznie ważne, cenne same w sobie lub niezbędne do sprawnego funkcjonowania transportu i komunikacji, również powinny stać się celem ataku dla obywatela-sabotażysty. Mogą to być m.in. olej, benzyna, opony, żywność i woda.